A dzsinn a palackból

2011 június 02. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

A történet véget ért. Amerikai különleges er?k lel?tték Oszama bin Ladent. A terroristavezér árnyéka azonban mára messzire nyúlik, a szellem pedig már rég kiszabadult a palackból.

Oszama Bin Laden betartotta szavát. Egy 2006-os hangüzenetben a terroristavezér megesküdött arra, hogy csakis

szabad emberként fog meghalni. Ez így is történt. Az al-Kaida alapítójával egyetlen fejlövés végzett. Az amerikai különleges er?k negyvenperces akciójával a történelem legnagyobb embervadászata ért véget.

„Ma irányításom alatt az Egyesült Államok célzott hadm?veletet hajtott végre” – mondta ünnepélyes beszédében Barack Obama. A fél szemével már a 2012-es választási kampányára tekint? elnök egyes szám els? személyben megfogalmazott mondatával egyértelm?vé tette: a siker az övé. ? vitte véghez azt, amire a republikánus adminisztráció nyolc éven át képtelen volt. Ezt nehéz elvitatni t?le. Obama volt az ugyanis, aki utasítást adott olyan egyoldalú amerikai hadm?velet végrehajtására Pakisztán területén, amelyre Donald Rumsfeld 2005-ben diplomáciai okokból nemet mondott. Bin Laden ugyanis nem az afgán hegyekben, hanem egy, a pakisztáni Abottabad külvárosában lév? luxusvillában rejt?zött.

Hamid Karazai afgán elnök elégedetten d?lhet hátra, hiszen ? el?re megmondta, hogy a terroristavezért a szomszédos országban kell keresni. Ráadásul a tény, hogy a négy méter magas fallal körülvett, háromemeletes, telefon- és internetmentes luxusvilla alig egy kilométerre esik egy pakisztáni katonai akadémiától, érdekes összeesküvés-elméleteknek lehet táptalaja. Különösen annak fényében, hogy Pakisztán és az Egyesült Államok viszonya az elmúlt években igencsak fagyossá vált. Vannak, akik biztosra veszik, hogy Bin Laden likvidálása, csakúgy, mint az Irakból való kivonulás, még vissza fog köszönni Obama elnök kampányában.

Az azonban egyel?re homályos, hogy az alibi meggyilkolásával miképpen alakul a jöv?ben az Egyesült Államok afganisztáni háborúja. Obama leszögezte: a támadás nem az iszlám ellen irányult. Szavait alátámasztandó Bin Laden holttestét muszlim szertartások szerint helyezték végs? nyugalomra. A biztonság kedvéért a tenger habjaiba, elejét véve annak, hogy sírja a felakasztott iraki diktátor, Szaddam Husszein nyughelyéhez hasonlóan zarándokhellyé váljon. Az amerikai döntéshozók túlzott el?vigyázatossága felesleges volt.

A Bin Ladenhez hasonló szalafita ideákat követ? muszlimok ugyanis az iszlám tanításaival ellentétesnek tartják a sírok tiszteletét és az azokhoz történ? zarándoklatot. Sírral vagy anélkül, az al-Kaida atyjának öröksége tovább él. Bin Laden szerepe két dologban volt jelent?s. Az els?, hogy bebizonyította: kicsiny öntevékeny csoportok is képesek lehetnek alacsony költségvetés?, de igen pusztító, és propagandaszempontból is jelent?s terrorakciók kivitelezésére. A másik pedig, hogy ennek „al-Kaida” néven nemzetközi brandet épített fel. A dzsinn kitört a palackból, és soha senki nem lesz képes oda visszakényszeríteni.

Oszama bin Laden aktív szerepe valójában már 2011. szeptember 11-én véget ért. Az al-Kaida a New York-i terrortámadást követ? években egy afganisztáni csoportból eszmévé, mi több, franchise-zá vált, és mint ilyen, megsemmisíthetetlen. Ahogy a McDonalds-ot sem rendítette meg az alapító Richard és Maurice McDonald halála, úgy az al-Kaida indexe sem zuhan Bin Laden likvidálásával. A világ eseményeinek alakításában ráadásul már rég nem az anyaszervezet viszi a prímet.

Ahogy mára a McDonalds els? San Bernandinó-i üzlete is csak egy a sok étterem közül, úgy az afganisztáni al-Kaida is csupán egy a terrorszervezet számos sejtje között. Ráadásul lassan az egyik legjelentéktelenebb. Még az amerikai hadvezetés is beismeri, hogy Afganisztánban mára csupán maréknyi al-Kaida-harcos maradt, a tálib harcosok pedig már nem külföldi mudzsahedekb?l, hanem afgánokból verbuválódnak.

Algériában, Marokkóban, Jemenben, Szudánban és más országokban azonban csak most kezd beindulni a biznisz. Bár Bin Laden örökre megmarad a „Sejk”-nek, az elmúlt évek már nem róla, hanem az olyan új hullámú, negyvenes éveikben járó terroristavezérekr?l szóltak, mint Abu al-Jazid vagy Atijjah abd al-Rahman. Oszama bin Laden jelent?sége és a muszlim világra gyakorolt hatása egykor abban is rejlett, hogy barlangjából küldött üzeneteiben olyan dolgokat mondott ki, amelyeket az arab és muszlim diktátorok soha nem mertek volna. A 2000-es évek els? felében azon kevesek egyike volt, aki az arabok szívéb?l és szívéhez beszélt, és így ikonikus figurává vált. Az id?k és divatok azonban gyorsan változnak. John Lennon 1980-as meggyilkolása még kultikus esemény volt. Ha napjainkban l?né le valaki a még él? Paul McCartney-t az már csupán pár napi hírverésre lenne elegend?.

Ha Bin Laden likvidálása 2005-ig történt volna meg, a terroristavezér a muszlimok mártírja lehetett volna. Így legfeljebb az al-Kaidáé. A 2010-es évek azonban már nem róla szólnak. Sokkal inkább azokról a fiatalokról, akik apáik hallgatását megtörve, az utcákon emelik fel hangjukat a diktátorok ellen. Az elmúlt hónapok eseményei bebizonyították: Bin Laden felett eljárt az id?. Miközben az al-Kaida különböz? sejtjei több nyilatkozatot is kiadtak az arab utcákon zajló események kapcsán, addig a pakisztáni otthonában rejt?z? Bin Laden egyáltalán nem kommentálta a forradalmakat.

A Glevum Associates nev? kutatóintézet Jemenben készített áprilisi felmérése is bizonyítja: a terroristavezér kiment a divatból. A 15–25 éveseknek csupán három százaléka tekint rá szimpátiával, szemben a 31–45 évesek 17 százalékával. A Bin Laden és hozzá hasonló nyugati radikálisok által elvetett magok azonban megfogantak. A megkérdezett jemenieknek 96 százaléka gondolja úgy, hogy a Nyugat háborúban áll az iszlámmal.

Bár az alkotó pihen, a gép forog.

Oszama bin Laden édesapja az 1930-as években érkezett a jemeni Hadramautból Szaúd Arábiába. Az olajipar felfutásának köszönhet?en a család az ország legjelent?sebb építkezési vállalakozásának tulajdonosa lett. Oszama 1959-ben látta meg a napvilágot édesapja 17. gyermekeként. Tizenhét éves volt, amikor el?ször megházasodott. Három feleségét?l összesen 28 gyermeke van. Az Európát is megjárt ifjú gondolkodását meghatározták az olyan politikai események, mint a ’67-es és ’73-as arab vereségek, illetve a szovjetek afganisztáni offenzívája. A politikai iszlamizmus gondolatával el?ször az egyetemi évei során találkozott egy palesztin tanárán keresztül. Az amerikai titkosszolgálatok támogatásával Afganisztánba utazott, ahol csatlakozott az oroszok ellen harcoló felkel?khöz. Az els? öbölháború alatt Bin Laden szembefordult egykori támogatóival és bírálni kezdte a szaúdi vezetést, melyre válaszul 1991-ben megfosztották állampolgárságától. El?ször Szudánba költözött, majd visszatért Afganisztánba, ahol a tálibok szövetségese lett.

Az al-Kaida név 1993-ban került be a köztudatba, amikor a radikális csoport robbantásos merényletet követett el a New York-i World Trade Center ellen. A szervezet 1998-ban két amerikai nagykövetség ellen intézett támadást Afrikában, 2000-ben pedig a USS Cole hadihajót robbantotta fel. A 2001. szeptember 11-i támadásokat követ?en Washington hajtóvadászatot indított a terroristavezér ellen. Holléte azóta ismeretlen volt. Az Egyesült Államok 2003-as iraki inváziójját követ?en számos országban alakultak csoportok, melyek csatlakoztak az al-Kaidához, vagy ideológiai közösséget vállaltak a szervezettel. Bin Laden 2007-ben jelentkezett utoljára videóüzenettel, ami után pletykák röppentek fel veseproblémájáról és esetleges haláláról, ami most valóságosan bekövetkezett.

Sayfo Omar, demokrata.hu

Ajánló